

Bruxelles, 21 iunie 2021
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Subiect:	Concluziile Consiliului referitoare la abordarea UE privind patrimoniul cultural în situații de conflict și criză

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului referitoare la abordarea UE privind patrimoniul cultural în situații de conflict și criză, astfel cum au fost aprobate de Consiliu în cadrul reuniunii sale care a avut loc la 21 iunie 2021.

**CONCLUZIILE CONSILIULUI REFERITOARE LA
ABORDAREA UE PRIVIND PATRIMONIUL CULTURAL ÎN SITUAȚII DE
CONFLICT ȘI CRIZĂ**

1. Consiliul amintește concluziile sale din 8 aprilie 2019 privind o abordare strategică a UE în ceea ce privește relațiile culturale internaționale și își reafirmă sprijinul pentru integrarea relațiilor culturale internaționale în politica externă și de securitate a UE. În această privință, Consiliul salută conceptul UE privind patrimoniul cultural în situații de conflict și criză, care oferă o contribuție importantă la consolidarea abordării strategice a UE în ceea ce privește pacea, securitatea și dezvoltarea.
2. Consiliul recunoaște rolul patrimoniului cultural ca important mijlocitor al păcii, democrației și dezvoltării durabile, prin promovarea toleranței, a înțelegerii reciproce, a reconcilierii, a dialogului intercultural și interconfesional, prin atenuarea tensiunilor sociale și prevenirea unor noi escaladări ale conflictelor violente. Consiliul recunoaște, totodată, că patrimoniul cultural poate fi folosit și ca factor declanșator și ca țintă în situații de conflict și criză și poate face obiectul dezinformării sau al manipulării informațiilor.

Consiliul subliniază importanța protejării și a sensibilizării în privința patrimoniului cultural drept componentă a unei abordări sensibile la conflicte, pe parcursul tuturor etapelor conflictelor și crizelor. Protejarea și salvagardarea patrimoniului cultural, precum și promovarea respectării diversității culturale sunt fundamentale pentru prevenirea extremismului violent, combaterea dezinformării și generarea unui dialog pozitiv și a incluziunii. De asemenea, Consiliul amintește concluziile sale din 7 decembrie 2020 privind medierea păcii de către UE și reafirmă rolul patrimoniului cultural ca punct de pornire pentru mediere.

3. Consiliul recunoaște că demersurile în privința patrimoniului cultural, inclusiv în privința protecției și conservării acestuia, în urma unui conflict sau a unei crize contribuie la protejarea identității indivizilor și a comunităților, servind drept bază pentru redresarea durabilă și pacea de durată și contribuind, astfel, la reziliența globală a societăților. În acest sens, Consiliul insistă asupra importanței aspectelor economice, sociale și de mediu legate de patrimoniul cultural și încurajează o abordare și acțiuni concrete menite să consolideze dezvoltarea durabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv în ceea ce privește oportunitățile de angajare pentru comunitățile locale. Consiliul subliniază, de asemenea, importanța turismului cultural durabil în sprijinirea mijloacelor de subzistență economice și crearea de oportunități de angajare.
4. Consiliul subliniază importanța responsabilității la nivel local și necesitatea ca eforturile să fie îndreptate îndeosebi asupra nevoilor și a participării comunităților locale atunci când se acordă sprijin țărilor partenere pentru a asigura protejarea patrimoniului cultural. În acest sens, Consiliul subliniază rolul important al educației și al digitalizării în demersurile de consolidare a capacităților în domeniu, inclusiv necesitatea de a spori gradul de conștientizare cu privire la bazele de date existente referitoare la patrimoniul cultural aflat în pericol. Acesta încurajează utilizarea unor instrumente și tehnologii digitale avansate pentru înregistrarea, documentarea și conservarea patrimoniului cultural.
5. Consiliul afirmă importanța întreprinderii de demersuri în privința patrimoniului imaterial ca modalitate de a consolida înțelegerea comună, în special prin consolidarea dialogului intercultural și interconfesional și prin asigurarea transmiterii tradițiilor și a cunoștințelor. Consiliul amintește importanța Convenției UNESCO din 2003 pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial și subliniază complementaritatea și interconexiunile care pot exista între patrimoniul imaterial și cel material. În plus, Consiliul recunoaște necesitatea de a sprijini măsurile care urmăresc să atenueze impactul negativ al schimbărilor climatice asupra patrimoniului natural și cultural.
6. Consiliul subliniază importanța abordării UE bazate pe valori în demersul de protejare a patrimoniului cultural în situații de conflict și criză. Acesta subliniază, de asemenea, necesitatea de a urma o abordare sensibilă la conflicte și de a respecta principiul de „a nu face rău”. UE salută contribuția pozitivă pe care conceptul UE o poate aduce la principiul responsabilității de a proteja prin sprijinirea eforturilor menite să protejeze și să oprească distrugerea patrimoniului cultural.

7. Consiliul reafirmă angajamentul UE față de punerea în aplicare deplină a Agendei privind femeile, pacea și securitatea (FPS) și menționează contribuția conceptului UE privind patrimoniul cultural la punerea în aplicare a cadrului de politici al UE referitor la Agenda privind FPS, inclusiv Abordarea strategică a UE privind FPS și Planul de acțiune al UE privind FPS. În acest context, Consiliul subliniază, de asemenea, importanța unei abordări favorabile incluziunii, egale și nediscriminatorii în demersurile privind patrimoniul cultural în situații de conflict și criză, în special în ceea ce privește aspectele legate de gen, tineret, persoanele care aparțin minorităților, convingerile și comunitățile religioase și populațiile indigene.
8. Consiliul subliniază angajamentul UE de a susține și de a consolida ordinea internațională bazată pe norme pentru a proteja și a salvagarda patrimoniul cultural, în centrul căreia se află Organizația Națiunilor Unite (ONU), și de a asigura un multilateralism eficace, bazat pe respectarea normelor și principiilor dreptului internațional, a dreptului internațional umanitar, a protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Consiliul recunoaște, de asemenea, dimensiunea drepturilor omului a acestei chestiuni, în concordanță cu Rezoluția Consiliului pentru Drepturile Omului din 6 octombrie 2016 privind „Drepturile culturale și protecția patrimoniului cultural”.

Consiliul reamintește, de asemenea, importanța consolidării parteneriatelor cu organizațiile internaționale relevante, în special Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și Consiliul Europei (CoE), organizațiile regionale, precum și organizațiile interguvernamentale și neguvernamentale relevante, pentru a proteja și a salvagarda patrimoniul cultural.

9. Consiliul solicită ca protejarea și salvagardarea patrimoniului cultural să fie evidențiate în documente strategice și de programare relevante și să fie integrată în activitatea Consiliului în cadrul politicii externe și de securitate comună.

10. Consiliul amintește că abordarea UE privind patrimoniul cultural în situații de conflict și criză face parte din abordarea integrată a UE în materie de crize și conflicte externe, constituind un element al răspunsului UE coerent din punct de vedere politic și operațional în contextul Strategiei globale a UE. Consiliul subliniază, de asemenea, importanța unei coordonări între instrumentele și inițiativele statelor membre pentru a îmbunătăți capacitatea de răspuns rapid în ceea ce privește protecția patrimoniului cultural și prevenirea distrugerii sale în timpul crizelor și după încheierea lor, cu un obiectiv de stabilizare și pace.

Consiliul subliniază, de asemenea, importanța integrării protecției patrimoniului cultural în toate dimensiunile relevante ale setului de instrumente al UE pentru conflicte și crize, inclusiv în politica de securitate și apărare comună (PSAC), precum și în alte domenii ale acțiunii externe a UE și în instrumentele financiare corespunzătoare, inclusiv Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDI) – Europa globală.

11. Consiliul subliniază, de asemenea, importanța contribuției pe care misiunile și operațiile PSAC o pot aduce, în deplină conformitate cu mandatele lor fundamentale, în abordarea provocărilor în materie de securitate legate de conservarea și protejarea patrimoniului cultural.

În acest sens și în conformitate cu Pactul privind PSAC civilă și cu Concluziile Consiliului din 7 decembrie 2020, Consiliul așteaptă cu interes un miniconcept dedicat pentru a examina posibilitățile de dezvoltare a eforturilor misiunilor PSAC civile, după caz, în acest domeniu, cum ar fi prin eventuale programe de consolidare a capacităților sau activități de formare.

12. Consiliul amintește concluziile sale din 16 iunie 2020 referitoare la acțiunea externă a UE privind prevenirea și combaterea terorismului și a extremismului violent. Acesta subliniază că săpăturile ilegale, jefuirea și traficul de bunuri culturale sunt asociate unor amenințări grave de securitate, întrucât ele asigură mijloace de finanțare a unor activități de criminalitate organizată și activități teroriste. De asemenea, acestea au un impact sociocultural, deoarece sunt un instrument politic de slăbire a comunităților și a identităților. În acest sens, Consiliul reafirmă importanța intensificării urgente a combaterii comerțului ilicit cu bunuri culturale și a combaterii terorismului, inclusiv pe baza cadrelor juridice internaționale existente, cum ar fi instrumentele juridice relevante ale ONU, ale Consiliului Europei și alte instrumente juridice similare, după caz. Acesta solicită o cooperare și sinergii mai strânse cu actorii din domeniul justiției și afacerilor interne. Acesta așteaptă cu interes elaborarea de către Comisie a unui plan de acțiune privind traficul de bunuri culturale, astfel cum a fost propus în comunicarea sa referitoare la Strategia UE de combatere a criminalității organizate 2021-2025, publicată la 13 aprilie 2021, și insistă asupra importanței abordării atât a dimensiunii interne, cât și a celei externe a acestei tematici.
13. Consiliul invită statele membre să intensifice colaborarea între ministerele relevante, autoritățile locale și regionale și alte părți interesate relevante, inclusiv societatea civilă și mediul academic, precum și organizații internaționale, regionale, interguvernamentale și neguvernamentale relevante. Acesta subliniază că este important ca, în rândul tuturor părților interesate din UE, să se colecteze și să se facă schimb de bune practici cu privire la inițiativele privind patrimoniul cultural elaborate în situații de conflict, de criză și postconflict.
14. Consiliul invită Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), împreună cu Comisia și cu toate agențiile și organele UE relevante, să facă schimb de bune practici și să dezvolte cunoștințele de specialitate cu obiectivul de a simplifica integrarea aspectelor care țin de patrimoniul cultural și protejarea sa în politicile de prevenire a conflictelor și de gestionare a crizelor. De asemenea, Consiliul invită SEAE și Comisia să raporteze Comitetului politic și de securitate, în termen de un an și în mod regulat, cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a măsurilor propuse și a principalelor elemente prevăzute în concept.